

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23913
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	51
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 51

ENRAGED
TO
ERGO

enrage vb I संरुष, caus

संरुषयति MBh.

to be enraged संरुष,

संरुषयति MBh, Bhatt

to become enraged I
(प्रकुप

प्रकुपयति MBh, R, etc — संकुप,

संकुपयति MBh.

II परिंरुष, परिंरुषयति R.

enraged I I adj प्रकुपित Mn

yājñ, etc, प्रकुल ~~mān~~, Vikr 5.57

कौपज्जालित — संरब्ध MBh,

kāw, etc — संकुपित MBh —

प्रकोपित R.

I II उल्कोप Alamkāras —

कौपकुल — कौपित Mn 9.315, MBh 1.

1323, R 4.33.32, BhP 1.7.48 —

शुभित W — जातकौष — जातकौष

— जातकौष R 1.1.4, जातकौष —

जातामर्ष — दुर्हणायत् SV (V.1 f m

दुर्हणायत् RV) दुर्हणायु SV 1.84.16,

7.59.8 — भाषित RV, TS — मन्युमत

RV, etc — संरुषित MBh —

सकौष f (आ) Kāv, Hit — सकौष

~~Panc~~ Pañcat — सकौष MBh, R,

संक्राधन ~~MBh~~, R — सरूप Śis,

Pañcat — सैसंरभ Kathās.

becoming e. संजातकोप R

e. against प्रमन्यु (loc) MBh

— रोषण (gen or comp) MBh,

Hariv, MārKP e. at रोषण MBh

(gen or comp) MBh, Hariv,

MārKP — सामर्ष (प्रति) Kāv,

Kathās, etc.

greatly ~~etc~~ e. I सुसं जुह

MBh, R — सुसंर ह्य MBh, R, etc.

III अनल्पमन्यु — समानिकुह

MBh — सम्प्रकष्ट MBh like an e.

serpent वृरसर्पवत् W much
MBh

e. — सुरोषः R — सुरोषणः Kathās

one who enrages रोष mfn

L.

enrapture vb । II समाह, समाहरति, समाहरते

Hariv — ह ८ । हरते (less correctly

हरति) (Dhātup 22.2) MBh, R, etc.

to enrapture (the eyes or the heart)

मुष् ८ । १ (Dhātup 31.58 and 17.25 U.L.)

मुष्णाति, मोषति (cp also ८ । मुषति) MBh,

Kāv, etc.

enrapturing adj । I ग्रहण + (ई) MBh,

Harina — ग्रहणकर f (ई) MBh.

enrapturing the ear श्रोत्रहारिन् MarkP.

enraptured adj I I ग्रहित MBh, R.

II उदग्र R, Ragh, etc — मुषित MBh, Kāv, etc

— संहर्षः W — सम्मत् MBh, Hariv —

सम्मोहित R, Gīt, BhP.

having the mind enraptured

पराक्षितमनस् BhP.

मनिषा
५४.

enrich vb । II प्रपृ caus प्रपूरयति Mrichh.

to enrich with पृ caus पूरयति (Dhatup)

33.126) पूरयते (instr) MBh, Kāv, etc.

enrichment III वसुति f RV.

enriching adv । I आढ्यंकरण f (इ) Pāṇ 3.2.

56, 4.1.15, Pat.

easily enriching स्वाढ्यंकरण Pāṇ 1.

1.72, Vārtt 9, Pat easy to be enriched

इषदाद्वयंकर Common Pan.

- हस्ताक्षर
१४८

Ensign n $\frac{11}{1}$ एतत्: Nch, Haring, Eadun, Haring,

9245 & 9 जलवायु - केवल RV, AV, MBH.

etc. \rightarrow $\frac{1}{\sqrt{2}}$ \rightarrow $\frac{1}{\sqrt{2}}$ \rightarrow $\frac{1}{\sqrt{2}}$ \rightarrow $\frac{1}{\sqrt{2}}$

W.

chattar (ensign of royal or delegated

Ques 2) w-14 gain, Rajat 5.18,

Pearv, Kätj 21, Äiv 2.8, Adsh 2

Am, etc (yc f 45-11, MBh 12.933)

an ensign - bears यन्त्रिण म. Mch.

ensign (of a warrior) यन्त्रिण Mch, R.

Ragh 9-58 ensign of royalty

राजोपकरणानि n pl Var. Br. S., Kathās

having a Vajra for ensign

यमकेतु, m Pur Yama's ensign

यमकेतु, m Bh. P.

enslave vb I दासीकृ Kathas 22.184.

enslaved by जित mfn (incomp)

Mn, etc.

मद
618

ensnare vb ।॥ पर्यस्, ~~पर्यस्यति~~ पर्यस्यति,

पर्यस्यते Amar.

ensnaring n ।॥ ग्रथना Bālar 6. $\frac{48}{49}$ —

वैतंसिकाय Nom वैतंसिकायते Jatakam.

the act of ensnaring वैतंसिकम् MBh.

ensnared adj ।॥ पर्यस्त R, Bhartṛ —

पर्याप्त (iḥc) MBh.

ensue ub । II समनुवृत्, समनुवर्तते Bhp.

to ensue immediately लग् cl ।

(Dhātup 19.24) लगति (लघ्यति Nir 4.10)

Kathās.

not ensuing । II अव्युत्पन्न मत्त Veris.

immediately ensuing लग्न मत्त Pāṇcat

as ensued यथावृत्त मत्त R.

entanglement n I उमरः Mālatīm,

Mcar, Kathās 71 — ~~व्यतिष~~ व्यतिषड्, Sū

5.61.

entangled adj II उत्थित AV 6.112.2.3

— प्रतिबद्ध Var.

entangled in the teeth दन्ताश्लिष्ट

W long entangled hair लोरीरः

Haish 11.18 not entangled (as threads)

साधु ४ (वी) Kaus

to become entangled । II भर्भरा (with

भू) Maitr S — ~~स~~ सद् व । सयसि

Dhātup 9.19.

प्रवेश, प्रवेशति, प्रवेशते

प्रवेश क विश, विशति

प्रवेश caus प्रवेशयते Var, BhP.

अन्वि अन्वि अनुप

अन्वि अनुभू RV 10. 61. 5, AV

अन्वि अन्वाविश अपिगम् RV, etc

अपिगम् (Ved) RV 7. 21. 5, etc

अभिनीवशत
अभिनीवेश अभिनी
अभिनीव

अभी, अभ्येति

अभ्यवगाह अभ्युप, अभ्युपेति

अवस्था

आप्, आप्नोति आपद्, आपद्यते

आयत्

आया, आयाति आरभ

आवस, आवसति आविश, आविशते

आश्रि, आश्रयते उपपद्, उपपद्यते

उपपद्यति

उपविश उपविशति उपसंचर उपसंचरति

उपसंक्रज उपसंक्रजति

उपविश उपविशति ए

(आ+इ) एति Mn 12. 125, Megh, Prab,

निक्रम निक्रमति निगम

निगच्छति निगा RV, AV, MBh

निपतति निपा निपाति

निपतते --- नी, न्येति

पदं कृ --- पदं नि बन्ध

परिगा, परिजिगाति

प्रतिगाह्, प्रतिगाहते --- प्रतिपद्, प्रतिपद्यते

प्रतिस्पृष्, प्रतिस्पृशति --- प्रपद्, प्रपद्यते

प्रपद्यति

प्रया, प्रयाति --- (१) प्ररी,

प्ररीयते --- प्रविगाह्, प्रविगाहते

संगाह्, संग्राहत् (rarely संग्राहेषु) AV, e

संचर्, संचरति (rarely संचरते) AV, e

समारुह्, समारोहति (acc) Mn, MBh, etc

समाश्रयते

समाश्रि, समाश्रयति, समे, समेति

सम्प्रगाह्, सम्प्रगाहेत्

सम्प्रपद, सम्प्रपद्यते

सम्प्र

सम्प्रपद, सम्प्रपद्यते जुष्

जुषते - जुजोषति, जुजोषति

1.7.14, 14.95 to e. a condition

अभ्युपे, अभ्युपेति

अवलम्बे

अवलम्बेते

वनान्तरम् प्रवेश

गृहं प्राप्ते या --

उपप्रसद

विश विशति

1.12.9

अभ्युपे, अभ्युपेति

अवलम्ब्य अवलम्ब्यते

अनुविष्टा १४ ४.३३३३३

अनुप्रपद

उपगम्, उपगच्छति

उपगम् उपगच्छति १४, १४.३, १४.३

समाविष्टा, समाविशति

गाह्

गाहते

गाहति

1.1.1. गह 1) गहयति (RV) 2) गहयति (RV) 3) गहयति (RV)

गह 1) गहयति (RV) 2) गहयति (RV) 3) गहयति (RV)

1.1.2. प्रविश 1) प्रविशयति (RV) 2) प्रविशयति (RV) 3) प्रविशयति (RV)

1.1.3. विश 1) विशयति (RV) 2) विशयति (RV) 3) विशयति (RV)

1.1.4. पटीक्षेपेण प्रविश 1) पटीक्षेपेण प्रविशयति (RV) 2) पटीक्षेपेण प्रविशयति (RV) 3) पटीक्षेपेण प्रविशयति (RV)

1.1.5. अन्ववक्रम 1) अन्ववक्रमयति (RV) 2) अन्ववक्रमयति (RV) 3) अन्ववक्रमयति (RV)

to e. into

1.1.6. निविश 1) निविशयति (RV) 2) निविशयति (RV) 3) निविशयति (RV)

(acc or loc).

अनुगम

अनुगच्छति

1 1

अपी अयेति अभिनिष्पद 11

अभिप्रपद

अभिसंविश

अभ्याविश

अभ्यापद

उपनी उपन्येति

उपन्याचर

उपन्याचरति

SBP 6.5.4.10

निर्विश

निर्विशति

न्यवचर, न्यवचरति न्याविश
~~न्यवचर~~

(1) न्याविविशुर (1) 10. 10. 10

प्रत्येष, प्रत्येषते (1) 10. 10. 10

प्रवी, प्रवेति वस् 10. 10. 10

वस्ते, विमज्ज, विमज्जति (1) 10. 10. 10

संविश, संविशति

(1) 10. 10. 10

संसृ, संसरति Mn, MBh, etc to e. 10. 10. 10

समनुपद^घ समनुप~~स~~ते = समनुपद्यति

— सम्भ्यतिक्रम, सम्भ्यतिक्रामति

समाविश, समाविशति

सम्पद, सम्पाद्यते

सम्भवति सम्भवते
) CH_3I , BhP ~~to o. into~~

) ChUp, BhP ~~to e. into~~

—IV У. ПОДЪЕМЪ НАМЪРЪ ВЪКЪ

1. 2. 3.

e.

— 2 — I उपाविश

उपाविशति

MBh, R, BhP.

1. 11 उपागम्, उपागच्छति

उपे, उपेति — निर्गम्, निर्गच्छति MBh.
~~to enter into any state~~

RV 10. 149.4

अभिनी — RV 10. 149.4 to e. into completely

सम्प्रविश, सम्प्रविशति सम्प्रविशते

सम्प्रविश, सम्प्रविशति

(1) सम्प्रविशते (TS etc) TS etc

संसृष्टम् चर (TS etc)

अन्तरुपाती, अन्तरुपात्येति

e. stealthily अन्वचर TS etc

विश्र (TS etc) अग्निम् ज्वलन्म्

शिक्षते

to e. the service of शिक्ष (TS etc)

प्रविश

आत्मनि, चित्तम् (TS etc)

शममभ्युपया

प्रश्ना, प्रश्नाति

समाविश, समाविशति

e.

संविश, संविशति

समाविशति

MBh, Hariv, Pur.

समाविश

सम्प्रपद्, सम्प्रपद्यते

also P) AitBr, BhP.

^{e.}
[समास] समास, समारोहते

[समास] समास, समातिष्ठति, समातिष्ठते

[समास] समास.

[समास] अध्यास अनुपद अपी

[समास] अप्येति अभिसमापद [समास]

[समास] प्रविश, प्रविशति, प्रविशते, Hariv

Hariv, R, etc विश, विशति R, BhP

समनुपद्, समनुपद्यते

(ep also समनुपद्यति)

समि, समेति

upon a course वृत् वर्तयति

अन्ववरुह

विवस्, विवसति

ब्रह्मचर्यम्

समुपाह, समुपाहरति, समुपाहरेते

अभिसमारह् (11.10) MBh 11.10.10

समुपाविश्, समुपाविशति MBh 11.10.11

उपागम्, उपागच्छति MBh 11.10.12

उपसंगम्, उपसंगच्छते MBh 11.10.13

13.

e.

उपपद्, उपपद्यते MBh 11.10.14

उपपद्यति MBh 11.10.15

उपसंगच्छते

MBh 13.

उपास्, उपास्ते MBh 11.10.16

e. सम्प्रवेशित मङ्गल
allowed to enter Rājat

प्रवेष्टव्य मङ्गल

संनिवेशयितव्य मङ्गल

entered

विवाह विवाहयते

प्रविश

प्रवेशयति, प्रवेशयते, निविश, निवेशयति

to enter to enter i ii

1 II अभिनिविश

caus अभिनिवेशयति

caus

अवस्था

caus

आपद

आपद

caus

caus

आपादयति

caus

आविश

caus

आवेशयति

caus

निगम

caus

निगमयति

caus

caus

निनी

निनयति

निनयेत

caus

caus

प्रपद

caus

प्रपादयति, प्रपादयते

caus

caus

सम्प्रविश

caus

सम्प्रवेशयति

R, Hari

caus

आक्रम

आक्रम

caus

आक्रमयति (1001) (1002) to attack e.

विश (1003) वेशयति (1004)

समावेश (1005) समावेश (1006) समा

वेशयति (1007) to cause to enter e.

विनिवेश (1008) विनिवेशयति (1009)

संनिवेश (1010) to e. together (1011) caus

संनिवेशयति (1012) समावेश (1013)

Kaus

समावेशयति (1014) समावेश (1015)

विश

विश विश द

विविधति (RV) etc.

प्रपद द प्रपित्सति

to wish
विश विश द प्रविश द प्रविविधति

(RV) etc.

विश विश द प्रविष्ट

निविष्ट RV etc.

समाविष्ट

अभिनिविष्ट सम्प्रविष्ट

e. deeply into संनिविष्ट MW

in सभासु (acc) MBh, R. Kathās.

entered into adi 1 I विष्ट SBr, BhP.

अभिनिविष्ट संलीन MBh.

उपविष्ट

उपागत e. (into any con-
e. (into any con-

आगत

(any state) उपविष्ट

into any

उपागत

आगत

MBh, R, Kathās

e. into the other

निमग्न

परलोकाय

समास्तु

सम्प्रविष्ट

समाविष्ट

1 II सम्प्रपन्न

यात

उपसंग्रह 111 12.

having entered by way of the ears

श्रुतिमार्गगत श्रुतिमार्गप्रविष्ट

(instruction) अनुपेत (अनुपेतपूर्व)

विगाद

निविष्टचक्र

f (आ) ĀsvGr one who has e.

तो प्रविष्ट, etc

उपेत, etc

उपेत

कृष्ण

स्रोत आपन्ना

संश्लेष

प्रविष्टः समास्थितः

प्रविष्टः समास्थितः

प्रविष्टः समास्थितः

प्रविष्टः समास्थितः (gen) MBh.

प्रविष्टः समास्थितः 100, 100, etc

प्रविष्टः समास्थितः 100, 100, etc

प्रविष्टः समास्थितः 100, 100, etc

MBh.

made to enter adj 1 I निवेशित in,

Kāv, etc.

1 II सम्प्रवेशित adjat / made to e. in

संनिवेशित R made to e. into अभिनिवेशित

made to e. together समावेशित Kāv, Pur.

to be entered adj 1 I प्रवेश्य

Kāv, Pur, etc. — वेश्य (ifc. वर्यादि)

निवेशनीय Kāv, MBh. — प्रवेष्टव्य Kāv,

Kat 188.

1 II संवेश्य

AV. /to be e. (as the

the 2 ranges) निगाह्य

to be e. into

निर्वेष्टव्य MW to be e. into (with the mind)

वेष्टव्य — MundUp easy to be e. सुखावगाह

Hir, MBh.

difficult to be entered adj 1 I दुष्प्रवेश

MBh, R ~~xxxxxxxxxxxxxx~~ — दुरवगाह-

Jatakam — दुर्विश R 6.19.16. —

1 II दुष्प्रपदन 38y on RV 1.59.3.

to be caused to enter प्रवेष्टव्य nariv.

having entered 1 I वगाह्य ind NW.

1 II अभ्युपेत ind p Vir. having e. into

अनुप्रविश्य ind p.

~~1~~ p to be made to enter संनिवेशयितव्य Bank.

one who enters 1 II उत्प्रवेष्ट mfn.

one who e. into प्रवेष्ट

Vedāntas what

e. वेशक W who e. वेशक W or- should

प्रवेष्टव्यम्

should e. into (loc) in, etc.

entering ^{adj} I II आपि ifc — निवेशन तु (ई)

(ifc) Mariv — वेशक — वेशिन Mariv.

being about to enter प्रविविक्षु (acc) with

Kāś connected with entering अनुप्रवेशनीय

(sapa) अनुप्रवचनादि) desireous of e.

उपप्राप्ति (acc) Kir e. any state

उपप्राप्ति Kir 6.26 e. at will कामवेशिन

उपप्राप्ति e. into प्रवेशिन (ifc) e. the

उपप्राप्ति अविश्व RV 1.162.20 to

उपप्राप्ति e. अनुप्रविश one who wishes to

उपप्राप्ति विविक्षा
Vap.

उपप्राप्ति of entering upon adj. I I

उपप्राप्ति (acc) Kir.

intending to enter all १ I विविक्षु (acc

rarely loc) Kāv, Kathās etc).

wishing to enter all १ I ^{प्रविविक्षु} (acc) Bh, Kath

— विविक्षु (acc rarely loc) Kāv, Kathās, etc.

wishing to enter a common dwelling निर्विविक्षत

BhP. —

entering १ I प्रवेशः (ifc f आ)

Bh, Kāv, etc — विशन्म (ifc) Bh, VarierS.

I II आवृत

f AV — आवृत्ति f

— आवेशः ~~Man, Lak, Prob, etc~~ —

आवेशनम् I — निर्वेशः I — निवेशः f दुग्नादि

~~Man, Lak, etc~~ — निवेशनम् (ife f आ) IV,haus — प्रपदनम् ~~Lavar, salt~~ — प्रवेशकः ifeKathās, प्रवेश — प्रवेशनम् Kāty^३, Yajñ,MBh etc — प्रसर्पणम् (loc) ~~Man~~ — वेशीIV 7.12.7 (day) — व्यवायः ~~Man, Lak~~ —

— श्रिति - f RV 9.14.6 — संवेशनम् Sat

— समाक्रमणम् Policevar, Ragh — सभावेशः Cat

— समावेशनम् Sanshārah. the act of

the act of entering वेशनम् BHP

the act of e. into निमज्जथु in the act

of e. into the order of monks उपसंपदा Bodh

e. a court of justice सभाप्रवेशनम् PārGr

e. a forest वनप्रवेशः VarGr e. a palace

प्रासादोद्गमः १. after अनुवेशः, अनुवेशनम् २. an energy's

city (as a supernatural art) परपुरप्रवेशः

sāṃnyas, ३०५ ३. another's body (a super-

natural art) परकायप्रवेशनम् Cat ३. at

once समावेशः Cat.

entering into 1 II अपीति f

RV 1. 191. 10 — अप्ययः Up, etc — अभि —

प्रवेशः ३०५ १. १९७१ — आवेशिकम् — प्रतिसंस्थानम्

(comp) Lalit.

~~the e.~~ into any condition उपसंपत्ति f pāṇ

6.2.86 e. (into any state or condition)

उपगमः Sak 14 ⁸⁶ e. into existence भवप्रति सन्धि

L' e. into together सम्प्रवेशः Kātyā, etc., R

the e. on Yama's road यममार्गगमनम् Cat

e. the path of Nirvāṇa नैर्वाणिकमार्गवतरणम्

Shakas 77 e. the stage प्रविष्टकम्

Mrichh, Sak, Pracan!, etc e. the womb गर्भसंक्रमणम्

Mon. 14.472 e. together समवेशः cat e.

~~together~~ संनिवेशः Suśr, Kāv e. within

अन्तःप्रवेशः Suśr e. within अन्तर्विगाहनम् 1

not e. between अव्यवायः Kātyār, Lāty.

causing to enter संनिवेशः w caus-

ing a person to enter into (water etc) निमज्जन-

f (ई) (gen) MBh.

so as to enter into अभ्यापादम् 121

(arc) Jir 7.26.

entranceⁿ 1 I 14 12F. (ifc f 14 12F)

1400, Rāv, etc — द्वारम् 1400, Rāv, etc, etc.

1 II अवतारः Siś 1.43 — आननम् L

— आवेशः 1400, Rāv, etc — आवेशनम्

L — उपसंचारः 1400, Rāv, etc (in astron) —

घातः 1400, Rāv, etc — द्वारम् 1400, Rāv, etc

SB, Mn, Rāv, etc — द्वारता 1400, Rāv, etc

प्रणिधानम् L — प्रतिपद् f VS, Br — प्रवेशक ifc

Kathās, प्रवेश — प्रायणम् TS, Br, Up

— विनिवेशः — विशः ~~†~~ (m only L)

L — वेशः — वेशनी L ~~†~~ ^{वेशिका W} — संवेशः

संक्रमणम्

TS, Br — १ Nariv — सति f L any entrance

सिंहद्वारम् W the e. of a temple कटि, कटी

f. Varsas, कटीक ifc the e. of the sun into

another zodiacal sign after midnight कूटसंक्रान्ति

f L the sun's e. into Capricorn महासङ्क्रान्ते

f. f.

entry 1 II न्ययनम् RV. $\sqrt{e.}$ into संक्रान्ते

f Kāv, MarkP.

enterprise n । I उपक्रमः Ragh, Rajat, Pañcat,

etc — समारम्भः MBh, R, etc — प्रारम्भः Kav,

Var, Pur, etc .

II उत्सवः RV 1.100.8, 102.1 — कार्यम् —

च्योतनम् RV — पराक्रमः, पराक्रमाः m pl (ifc

f आ) MBh, Kav, etc — प्रारब्धम् Kav, Pañcat.

an object of an enterprise कार्यार्थः

spirit of enterprise आरम्भसूचिता

Mn 12.32 — समारम्भः MBh 5-990

fondness of new enterprise

आरम्भरुचि not undertaking

enterprise निरारम्भ in MBh.

enterprising adj I आरम्भरुचि — आरम्भिन्

yājñ — महारम्भ kām.

II व्यवसायिन MBh, Kāv, etc — सोद्योग Htt.

an enterprising man आरम्भटः L.

सिद्धि

entertain vb IT विनोद caus

विनोदयति Hariv, Kāv, Kathās.

II वन्द्य cl १ वन्द्याति (rarely)

वन्द्याति, cl 1 वन्द्याति, वन्द्याते MBh, cl 4

वदयति Hariv) MBh, Kāv, etc

सम्प्रवृत् caus सम्प्रवृत्तयति Divyāv.

to entertain with निमन्त्र,

निमन्त्रयते (निमन्त्रयति) instr Āśv

MBh, etc.

~~MBh~~, etc.

entertained adj II सहित

MBh, R, Var Brs, etc.

III आहित L — वहे (esp. ibc)

MBh, Kāv, etc.

entertainer (especially of

Brahmans) आमन्त्रित m L

e. of a guest आतिथिपति m AV.

a nurse who entertains

children with plays श्रीपति

Divyâv — श्रीपति Divyâv ३२.

entertaining adj. III गीतक-

W.

e. a friend मि-मित्र TS e.

as a belief) आशयान् L e. (as a

story) विचित्र f. (आ) Kathās.

e. hatred बहिर्द्वेष Rājat e. hope

of बहिर्द्वेष ifc Kathās.

entertaining n III रीतिहः

Mn, MBh, etc — (a sacred fire)

परिष्यन्दः MBh (v.l परिष्यन्द) —

समुपवेशः W.

the e. of desires ^२ मन्त्रशिवन्तः

entertainment n III

आभाषणम् Ragh — संग्रहः Mn, MBh,

etc — (of a guest) समुदाचारः

MBh, Hariv.

e. on a journey ⁽¹⁹⁾ माग विनीदना

Kathās a kind of dramatic e.

रासकः, रासकम् sāh living by e.

^{११ १ ८}
आपनषिक msn one of the eighteen

Uṣṭhas or minor dramatic

entertainment. 30121. 5th.

enthroned adj ।। अभिषिक्त.

enthusiasm । II धुम्नम् RV, VS —

— संरम्भः (धु म् आ) Kāv,

Rājat.

to fire with enthusiasm

समुत्तिज caus समुत्तिजयति

Divyâv.

enthusiast । II मुनि m RV, AV,

Br.

अहम

entice vb I J प्रलुभ caus

प्रलोभयति MBh, R, Pur, etc.

I II अनुवेन RV — अभिलुभ caus

अभिलोभयति — अनकृष Rad

उदे, उद्वयति AV 10. 10. 22, 18. 2. 23,

Ait Bṛ — उपचन्द caus

उपचन्दयति — परिमृह caus

परिमोहयति (परिमोहयते Pañ 1. 3. 89)

Kaus, MBh, Kāv — परिकुम्भ caus

परिलेभयति R, Kām — परिकुम्भ,

परिलेभते Māricch 8.33 — प्रकुम्भ,

प्रकुम्भते MBh — कुम्भ caus

लेभयति, लेभयते MBh, Kāv, etc —

कुम्भ-ल 6 कुम्भति (Mhātup 28.22)

ल ५ (Mhātup 26.124) कुम्भयति R —

~~कुम्भयति R~~
~~कुम्भयति R~~

विद्रुञ्ज caus विलोभयति MBh, Raw,

etc — संद्रुञ्ज caus संलोभयति,

MBh, R.

to entice away सम्प्रद्रुञ्ज caus

सम्प्रलोभयति MBh.

enticed adj । I प्रलोभित Bhp.

†† उपर्युक्तित Sak 207.2.

लोभित Kām.

enticing adj I II लोभन L,

लोभमान Hariv, लोभिन R—

निलोभनीय Vās, Kād.

‘Brāhman - enticing’

निप्रलोभिन m L.

entire adj I सकल \pm (आ) KātyŚr, Mn,

— साधन \pm (आ) KātyŚr, Mn, etc. — साधन \pm

— साधन \pm (आ) KātyŚr, Mn, etc. — साधन \pm

II. सकल \pm (आ) KātyŚr, Mn, etc. — साधन \pm

— निश्च \pm (आ) RV, etc — सम्पूर्ण Mn, MBh,

etc — निश्चित Up. Mn, MBh, etc — निःशेष

\pm (आ) MBh, R, etc — अखण्ड.

II — अकल — अदिति RV, VS — अनवहृणः ŚBh

— अनुन ± (आ), अनुनक L — अन्यून ± (आ) —

अभग्न — अविकल MaitrUp, MBh 12.11943, etc

— अव्यङ्गाङ्ग f (ई) Mn 3.10 — (generally said

of bows, swords, stick, etc) अव्रण f (आ)

kātyŚr, Mn, MBh, etc — असामि RV —

अहेन ऽभ्र, AitBr, etc — आत्यन्तिक f (ई) Bhp.

Sarvad — कृत्स्नम् L — केवल f (ई) RV 10.73.6,

AV, ऽभ्र, आ, Mn, etc, see वि० 4.1.30) (in

comp Pāṇ 2.1.49) Mn, MBh, etc — नक्षत्र

RāmatUp — निरामय Hariu — नक्षि L —

न्यञ्ज् f (नीची) न्यञ्ज् (न्यञ्ज्) L — पूर्ण SāṅkhBh,

Mn, MBh, etc — शुद्ध Rājāt — सम f (आ)

L — समन्त f (आ) AV, etc — समापूर्ण R —

समूह (also i bc) Bh, etc, समूहम् — समूह

MBh — सम्पूर्णाङ्ग Mudh — सम्यञ्च RV, Bh,

SāṅkhBh — सिम RV — सर्वक f (इमा) AV

— स्तवित् Divyāu — सत्तेश — साग्र, समग्र †

(आ) MBh — साङ्ग MBh — साद्यन्त MW —

सामान्य † (आ) Śuśr, VarBrS.

not entire I असकल Kauś, Megh,

VarBrS — अपूर्ण.

entire cessation of rebirths परिनिर्वाणम्

~~MWB~~ 50.122, etc entire completion

परिसमाप्ति † Śamk, Sāh, Pān, Sch

entire denial शुद्धापह्नुति f L entire

destruction मूलविनाशनम् R entire

energy in the beginning of a work

सर्वारम्भः Cāṁ an entire force

समस्तबलम् MW entire in nature

सर्वत्मन्, सर्वत्मन् AV, Bṛ, Mṛsṛṣṭ entire

strength सर्वशक्ति f MBh having entire

flocks of geese सक्कलहंसगण MW

having the hair of the head entire

सर्वकेशक म॥ the entire truth

परमार्थसत्यम् L the entire Veda वेदराशि

m Say to be made entire समस्य W.

entireness n II सकल्यम् Mn, MBh, etc.

II न्यक्षम् L — पर्याप्ति MBh, Kathās, Rajat.

entirely II सर्वथा MBh, Kāv, Hit — अशेषम्

Kum 5.82, अशेषेण MBh, etc, अशेषतः Mn,

MBh, etc — निःशेषतः Rājat Suśe — सर्वशः

TBr, ChUp, Śaṅkha Śe, etc — कालव्येन Mn3.

183 — सर्वतः AV, Mn, MBh, etc — साकल्येन

— कुस्वशः Mn — समूल mfn (also ibc) Br,

etc, समूलम् .

1II अभितः MBh — आमूलम् Kathās — केवलम्

R2. 87.23 — नितराम् — निः (used as a

prefix) — न्यक्षेण — पर्यन्तम् Śukas — मात्रम्

ife — संग्रहेण — समग्र (ibc) — समया RV

— सर्वताता (loc) RV, ṣāṅkḥṣe — सर्वोत्तमा —

सलेगम् MW.

acting entirely according to one's wish

सर्वकामिन् mtn ṣāṅkḥṣe being entirely

eaten up सर्वभक्ष mt (आ) n ṣe

entirely broken सम्प्रभृत् mtn MBh, R

entirely devoted to justice धर्मोत्तर mtn

Gaut. Ragh entirely fixed upon

समग्रवर्तिन (loc) Mālaw entirely made

of iron सर्वायस + (इ) MBh entirely

red सर्वलोहित mtn R entirely

resting upon समग्रवर्तिन mtn (loc)

Mālaw entirely ruined हतसर्वस्व

mtn MBh entirely served विवृक्ता

mtn RV, BkP having an entirely

faultless body सर्वान्वयाङ्गं mf (ई) n

MBh having the face entirely

covered with परिपूर्णमुख mf (ई) n (comp)

Caurap having the face entirely

painted with परिपूर्णमुख mf (ई) n

(comp) Caurap having the face

entirely smeared with परिपूर्णमुख

mf (ई) n (comp) Caurap taking

entirely समादानम् MBh to burn

entirely परिदह्, परिदहति सूक्ष्मे to

enjoy entirely समाभुज्, समाभुनक्ति

BhP to entirely exclude सम्पौह्,

सम्पौहति Sarvad to possess entirely

समाभुज्, समाभुनक्ति BhP.

entirely I समास्त्यम् Sāṅkhya, Sch.

II सर्वस्वम् (ifc) MBh, Hariv, Kāv, etc—

सामग्री Rājat, Kathās, Sarvad, सामग्र्यम्

MBh, Hariv, etc.

entitled adj I I सखीगत b

(आ) R.

2 II उदाहरण MBh, Bhp,

Var Brs, etc.

being entitled to I I अहं

b (आ) (acc or inf or in

comp), अहं (in comp) Bhp —

अहं (with loc or acc) TS,

etc -- साम्रथम् MBh, R, etc

entitled 'cloud messenger'

मेघादूतानिधे.

entitled to । I अधिकारिन्

अहं (acc) RV.

। II अहं (comp) Heat. २

भाज (mostly ifc., exceptionally

with gen) Br, etc — भाजन f (आ)

Br., etc.

entitled to a share in the

division of property अंशभोग

^{e.} entitled to an oblation हुणभोग

AV ^{e.} entitled to ~~sexual~~ sensual

pleasure (as youth) निभोग H Paris

^{e.} entitled to Soma सोभोग MBh

e. to take a share after another

अन्वार्त्त ^{e.} not entitled to अनाधिकारिण

to be ^{e.} entitled to अहं लं। अहंति

rarely अहंते (acc) to become

^{e.} entitled to अधिक, अधिकुरात

(acc) MBh 3. 1345 to be ^{e.} to

अधिक, अधिकुरात (acc) MBh

3. 1345.

entity २ I सत् २ RV, etc.

I II सत्त्वम् (itc f आ) Nir, Prāt — सत्त्वम्

TS, etc.

having the nature both of entity and

non-entity सदसदात्मक मत् (इति) २

Mn, Hariu, Bhp — सदसदात्मता Bhp

mere entity सत्तामात्रम् VP one of the

2 entities (with Pāsupatas) पति म

RT L 89.

~~with a~~
~~with a~~
~~with a~~

entourage n II परिजनः (itc f आ) MBh, Kāv, etc

— परिकराः m pl, परिकरः (itc f आ) MBh,

Kāv, etc.

entrail n III अन्त्रम् - गुदः VS, TS 6, SB 23.

8, Kaus, etc, गुद it f आ. g क्रीडादि [अर्द्ध g

जहादि, not in Kas 8 in g शोणादि] — गुदम्.

the contents of the entrail कृषिका

(say) AV, AHB 211.

entrails II अन्त्रम् RV, AV, VS, SB 2.

being in the entrails अन्त्राभ्यन्तम्

AV consisting of entrails अन्त्रमय

mfn having the entrails hanging
out निरान्न mfn AitBr. a part of
the entrails of an animal, offered in
sacrifice अनिष्ठु m RV, AV, Br, Ss. a
particular part of the entrails of a
sacrificial animal शिङ्गि न, शिङ्गी VS —
 — निकोश्यः, निकोश्यम् TS.

acting like the dawn in a hut near a

landing place, forcing an entrance

घट्टकुटीप्रभातयितम् Sarwad 13.123

auspicious for entrance: प्राविशिकम्

(इ) १ Var the ceremony of the second

entrance of the bride into her husband's

house after a ^{or} visit to that of her

father द्विरागमनम् L complete entrance

सम्प्रवेशः Kātyśr, MBh, R entrance

hall मुखशाला L.

entrance into II मुखम् (मुखः g

अर्धचाद itc f आ, ई) (gen or comp) MBh,

Kāś, etc.

III अनुप्रवेशः, अनुप्रवेशनम् (gana

अनुप्रवचनादि) — निवेशनम् (itc f आ) (comp)

RV, Kauś — प्रपदनम् (comp) Āśuśr, Vait

— प्रवेशनम् (loc gen comp) KātyŚr, Yājñ,

MBh, etc — निशानम् (itc), MBh, VarBhS —

संक्रमणम् ĀśuŚr, Hariv, etc — संनिवेशः

Suśr, Kāu.

(solemn) entrance into a house

गृहप्रपदनम् ĀśuŚr entrance into

Brahmā ब्रह्मद्वारम् MaitrUp entrance

into the Sadas सदोनिनम् ĀpŚr

entrance into the river (leading to

Nirwāna) स्नानापत्ति Buddh (a

convent) the entrance into which is

faulty निन्दित Daś being at the

entrance of a house (as fire) शांतादाय

mn Kātyā (in dram) the entrance

of a previously announced person

on the stage (at the end of the

introduction) प्रवर्तनम् Sah, Pratāp the

entrance of the sun into a new sign

संचारः (itc f आ) MW entrance on the

stage वनेशः Hariv, Mālav entrance-

place ग्ययनम् RV entrance to a

road रत्नामुखम् Ratnav entrance

to speech वाङ्मयम् mfn Ragh an

entrance which is not the proper

door अद्वारम् SBh 14, etc forming the

entrance (as a day) प्रणिनिषेय mfn

TandBe having a beautiful entrance

सुप्रवेश m(आ)n MBh having a good

entrance सुमुख m(आ)n Siddh, Vop

having an entrance accessible over

प्रवेशिन् mfn(its) Comp Hariv having an

entrance behind अनुद्वार mfn Gobh having

the entrance on the south

दक्षिणतः प्रवेशः mf ApSr 11.9.4 having

the entrance towards the north

उदङ्गार mf Sāṅkhyā a particular

entrance to a palace सुवीथीपथः Hcar

a place between the entrance-door

and the house अन्तर्घणः, अन्तर्घनः,

अन्तर्घातः a place of entrance प्रवेशः

MBh, Kau, etc — सम्प्रवेशः MBh

relating to entrance (into a house)

प्रावेशिक mf (ई) n Vikr, Bālar, Pracand

relating to entrance (on the stage)

प्रावेशिक mf (ई) n Vikr, Bālar, Pracand

relating to the entrance प्रायणीय

mf Br, ĀśvŚr solemn entrance into

a house गृहप्रवेशः the sun's entrance

into a sign of the Zodiac रविचिह्नानि

Mark P to make one's entrance

प्रवेशं कृ (acc).

entrap III ४६ अभिसर RV 8.

2. 6 — परिस, परिस्यति, परिसगते

Amar.

entrapping १॥ अभिसारः

1. Rath.

the act of e. वैतंसिकम् MBh

the place for e. elephants

हसिबन्धः Vais

entreat vb । I सम्प्रार्थ,

सम्प्रार्थयति माझ, R — निर्माचि.

निर्माचति, निर्माचते AV, TS,

Tānd Bṛ.

। II अनुज्ञा - अनुकथ् el ५

अनुकथते or ए अनुकथति

उपनाथ्, उपनाथति Kav on Pāṇ 2.

3.55 — उपश्रू, उपश्रूते (once P

RV 8.24.14) -- प्रच्छे cl 6

(Dhātup 28.120) प्रच्छेति (Ved.

and ep also प्रच्छेति) (acc) RV--

याच cl 1 (Dhātup 21.3) याचाति,

याचते. RV, etc.

to entreat any one अथ cl

10 अथयते rarely cl 1. Ā (acc

rarely abl [Kathās]).

entreated adj । II प्राचित

Mn, MBh, etc.

entreating any one आशिन

mfu (gen).

words used in entreating

शास्त्राववांसि n pl śāntis.

entreaty । I प्राथनिम्, प्राथना

मभ, Kāv, etc अभिप्रावनम् —

आभिप्रायम् L.

+ II अथना Kathās, Naish —

प्रणयः R, Vikr. — शास्त्रा TS, etc.

entreaty for माचना R,

Kālid, etc ~~माचना~~ TS,

etc entreaty of विनायि f

(gen) Naish, Kathās, Rājat,

विनायि ङः

entreaty. विनायनम् (or

विनायना) Kālid, Mudr, Kathās.

humable entreaty अनुनमः.

a hundred entreaties

चातुशतम् Bharts, 2.26, चातुशतम्

Sarasv (Kpr. 4.13, Seh), Sāh

3. $\frac{60}{61}$) with entreaties

साभ्यर्थन Kād:

20/1/21

entrenchment । II अन्तः W.

an entrenchment for the

protection of an army

अन्तः MW.

15771

En
suffering from Enatropium

पद्माक्ष mfn L.

3m 10m

entrust vb । II रुह caus

रोपयति, रोपयति, रोपयते Ragh

विनिमुञ्च caus विसर्जयति Kalid.

to entrust a person with a

business सम्पद् caus सम्पादयति

(rarely सम्पादयते) (with क्रियमा)

to e. anything विनिमुञ्च caus

विनिमोजयति acc or loc Mn, 7.

226 to e. over to विन्मस,

विन्मस्यति (rarely विन्मसति) (loc)

Vike.

to entrust to । I समारुह

caus समारोह्यति, समारोपयति (loc)

MBh — समारोह्य caus समारोपयति

(loc) Pan 5.1.52, Sch.

†† प्रयुज caus प्रेमा नयति (dat)

MBh — समाहार, समावेशान्ति, समावृत्ति

(loc) MBh.

to entrust with. I निनिक्षिप्य,

निनिक्षिपति, निनिक्षिपेत् निनिक्षिप्य,

निनिक्षिप्ये. (rarely निनिक्षिप्यन्ति) MBh.

R, etc.

+ II. नस ए । नसति (instr)

MBh — संयुज्ज caus. संगोजगान्ति

gen of pers. and acc. of thing)

R, Pañcat.

entrusted adig । I निवेदित

yājñ.

। II अपहित L - अपित yājñ

2. 164 etc. - निवेदित MBh, R,

Kathas, etc. रोपित Ragh

यस्त L - समाप्तुक्त MBh - समाहित

AV, etc.

entrusted to । II प्रणिहित (dat)

Bālar - समासरास (loc) R.

entrusted with विनिर्दिष्ट loc

R ^{e.} entrusted with the protection

(of a country etc) रक्षाधिकृत

Mn 7.123, रक्षाभ्यधिकृत MBh.

to be entrusted । II. अपेक्षित

Rathās . समपेक्षित Kād,

समपेक्षितव्य Mit.

to be entrusted to Yinuo

(loc) MBh to be e. with 211-27

(ifc) Pañcat - 211-27 (loc)

MBh.

entrusting । II निवेदनम् MBH,

Rājat, BHP.

entrusting of अविनाश (gen.

or in comp) the e. (of business)

to any one समासः (loc) R.

entrusting adj । III अर्पण

४ (३) विधासिन.

entrusting with अर्पण

(loc) MBh.

अर्पण

entine entwine vb I III ३२

cl 6- मुरति Dhatus 28.53.

entwined ^{adj} | T प्रविष्ट Prāt,

Śāṅkh Śr; Pat.

entwined (as arms) | T

नोद्धत Śis.

+ II. व्यातिनिद्य Śis व्यानिद्य.

entwinement (of creepers)

राक्षि f Kir.

15126

the entwining (of a creeper)

round a tree $\frac{2\pi r + 112\pi}{2\pi} = 16$ ft.

Zinn

enumerate vb ।। परिसंख्या, परिसंख्याति Sāṅkhya

Mn, MBh — गण् cl 10 गणयति (ek also

गणयते) MBh, R, etc.

।। अधिगण् — अनुक्रम — अन्वारब्धा Laty

— अभिसंख्या R — उपादा, उपादत्ते —

निगद्, निगदति Suss — परिसंचक्ष् (only

only उप pl pl परिसंचक्षते) Gobh — प्रसंख्या,

प्रसंख्याति MBh — प्रसंचक्ष्, प्रसंचष्टे Laty

— विमा, विमाते, विमिमीते Bhp — व्यावर्ण

(only ~~ind~~ व्यावर्ण) Kalthas — संख्या,

संख्याति ऽBh, Mn, MBh, etc — संयष्ट,

संयष्टे ऽBh, Laty — समारख्याति Mn,

MBh, R.

to enumerate among गण cl 10

गणयति (ep also गणयते) (loc) MBh 1.

2603, Dai to enumerate completely

परिपठ्, परिपठति MBh, Suis, Pur

to enumerate fully सम्परीकीर्त्त, ,

सम्परीकीर्त्तयति VarBhS.

enumerating n. II गणिका W.

enumerating one by one कण्ठोक्ति t

Comm on TPrat.

enumeration n. II परिसंख्यानम् MBh —

प्रसंख्यानम् BhP.

II उपादानम् Vedāntas, Kās, Siddh —

गुणनम् W — परिसंख्या ŚāṅkhŚr, Mn,

MBh, etc — विचयः Nidānas — विधानम्

Śūtr — संख्यानम् Kāth, ŚrŚ, MBh, etc

— संगणना MBh — समाम्नातम् Āpast

— समाम्नानम् Niś — समाम्नायः Niś,

Prāt.

complete enumeration II परिगणनम्,

परिगणना Megh, Kull.

II परिपाठः — संग्रहः Yājñ, MBh, etc

— संग्रहणम् L.

conformable to the enumeration यथापाठं ^{mbn}

VarB&S, Sch an enumeration of all

the possible combinations of certain

given numbers प्रसारः Col. an

enumeration of all the possible

combinations of short and long

syllables in a meter प्रस्तरः Col

(in law) enumeration of circumstances

युक्ति & Yājñ 2.92.212 enumeration

of sacrificial animals पशुसामान्यः

further enumeration उपसंख्यानम्

Kāty Pat relating to enumeration

गौण mf (इ) n W relative enumera-

= ३३३ २५

tion यथासंख्यम् Kpr subsequent

enumeration the numbers of which

correspond successively to those of a

previous one संख्यातानुदेशः Kaś on

Pāṇ. 2.3.7.

enumerating ^{adj} ॥ II औद्योगिक Nir.

enumerating completely परिपाद्य Cat.

enumerating one by one प्रत्यासंख्यम्

TS, & DB.

enumerated adj । I परिगणित BkP —

परिसंख्यात W.

। II अनुक्रान्त — उपात्त — गदित MBh 3.

13425, Swsh — प्रत्याकीर्तित Das —

संख्यात AV, etc — समाख्यात Mn 7.56

— समुद्दिष्ट Mn, MBh, etc.

the being enumerated among गणना (in

comp) Ragh 8.94 enumerated one by
enumerated sigly कण्ठोक्त common TPrat
one कण्ठोक्त Common TPrat ^{fully}

enumerated सम्परीकीर्ति ~~सूच्य~~ Susr.

to be enumerated II संख्येय mbn Pān,

MBh.

I II अभिसंख्येय mbn R — गुण्य mbn W —
 वाच्य mbn Up, Mn, MBh, etc.

to be enumerated completely परिगणनीय

(Kull) परिगुण्य mbn to be enumerated

in addition to ~~उपसंख्येय~~ उपसंख्येय

mbn (loc) Pat.

to be enumerated 111 भारव्या pass

भारव्यायते SBr.

enunciate vb । I उद्दिश, उद्दिशति,

उद्दिशत R, śak.

enunciation । I उद्दिशति.

an enunciation in the

singular उद्दिशति f Laty

+1.4, Jaim (in Nyāya phil.)

enunciation of a topic (that

is to be further discussed and

elucidated उद्देशः Nyāyak

in (gr. (in gr.) original

enunciation उद्देशः Pan,

Kāś, Siddh, etc (in Najaya)

a particular kind of e.

enunciati विशेषोद्देशः.

enunciating adj. ॥ अभिवादिन

Nir.

enunciating । II उदाख्याय ।

SBz 3.3.3.4.

enunciated adj । I उदीरित.

containing syllables distinctly

enunciated विविक्तवर्ण that

which is e. first उद्देश्य Sahy

~~Kpr~~ Kpr, Comm. on Katy Sz.

to be enunciated । I उदीर caus

pass उदीर्यते.

आराम

एतत् ~~caus~~ RV परिश्रुः ,

परिश्रुः, परिश्रुः, परिश्रुः, VS, AV, Bḥ,

MBh, etc — परिधा, परिदधाति,

परिधास्ते RV, etc प्र-दधद ,

प्र-दधादधाति, प्र-दधादधाति SIBḥ,

प्रि Sḥ S. MBh, etc प्रीति-दधे,

प्रीति-दधादधाति Kaus, MBh, etc

प्रीति, प्रीति, प्रीति, प्रीति, AV,

R, etc.

III यस्य युव el o युवयति

Dhatup 32.46 (v.l.) — यति

el यति Dhatup 2.6.13

ये (v.l. ये) el यति

Dhatup 22.25.

to envelop in ya el b

Dhatup 28.74 यति instr

Bhipe to e. in smoke उपधुपय

Nam. उपधुपयति to e. 'one's self'

ये el. व्ययते to e. one's self in

उपसंख्य A. (acc.) AV 2. 13. 3, 19.

2. 4. 5.

envelope I आनेपरनम Kaus,

Pañcat.

I II अ०-०५००: Bhp२ ति०ने०५०:

नम० न (or m, Siddh) RV, etc

नासनाम Yajñ — स०य०००: Heat.

an envelope esp. the membrane

surrounding the embryo ज०न०००,

ज०न००० (rarely m) RV 10.51.1; AV,

4.2.8, VS, TS, SB२, etc.

enveloped adj. I I वेष्टित ऽभ्, 7

etc — आवेष्टित.

+ II आवेष्टितः RV 10. 51. 1, AV

5. 18. 3 & 28. 1, TS 3. 4. 1. 4 —

गुणित (instr. or in comp.) MBh,

R 2 f, 6, Kathas 64. 122

परिगृहीत TS, ऽभ्, MBh, etc —

प्रच्छन्ना ऽभ्, MBh, etc — प्रलिच्छन्

MBh, Kav, etc — प्रत्युक्त Sarvad

— वास्य Is Up — वृत्त RV, etc —

संवाति MBh, Kav, etc — समावृत्त

MBh, R.

the being enveloped in

संवेष्टम् (comp) MBh completely

e. (as with a garment) सुप्रातिच्छन्ने

completely e. in समवगुण्डित

(acc) R entirely e. संख्खन्ना मग्गि,

Hariv, etc.

enveloped in I आङ्गुष्ठित

(acc) R 7. 59. 23.

I II अधिना — कृतानङ्गुष्ठन

सङ्गुत (loc) AV, etc.

enveloped in clouds सङ्कुदिन

ĀisvGr̥ e. in half garments

अध्वरत्रसंवात e. (in mail) उपोत

Lāty 8.5.8, ŚāṅkhŚr e. in

smoke उपधूपित MBh, R the mind

e. with darkness तमोमयः Bhp

47.15 not e. in darkness

अतमाविष्ट (irregular contraction

of अ-तम-आविष्ट) MaitrUp.

one who envelops । II. प्रोपुवित्

mfn.

enveloping adj । II उक्ल्ल L.

all-enveloping. विस्तृत.

enveloping । II पुनः Bhpr.

the enveloping of any substance

(esp. for taking it) पुनः Bhpr

the e. of any substance (esp. for
heating it) पुः Bhp.

enveloping some सोमवेष्टन

mfn Āp Śr, Sch.

envelopment (in phil.) आवरणम्

Divyân 378.4, Dharmas 115.

envenomed , II test mfu L.

Z. 11. 1911

to environ (in order to

attend) ^{I II} उपसंविज्ञ, उपसंविज्ञाति

TBr.

environs I परिसरः Kāv, Pañc

— उपशाल्यम् Dās, Ragh.

being near the environs of a

city उपपौरिकम् mpu Dās the

e. of a city उपपुरी Bhp 4.

25.26 the e. of a place

सैन्यमाला m pl - AV 2.14.5

in the e. of a city उपनिषद्

mfn Dās.

I अवधि m Pan 4.2.124

आश्रयः Śak. Bhartṛ, etc

उपनिषद्: L कटः L.

environs I II वरः RV, AV, TS.

अश्विन

envoy मन्त्र I शासनहारक (Kām) शासनहारिन्

(Ragh) मन्त्र — शासनधर मन्त्र Kuval,

शासनवाहक मन्त्र Kām, शासनहर मन्त्र L — दूतः

RV, AV, SBh, MBh, etc.

II संदेशहरः Kāu, संदेशहारकः Sah,

संदेशहरीन् म Sah — वचोहरः Siś — वार्त्तिकः

MBh.

2 I राजभटः VP, Sch, दूत.

स्पृह vb I स्पृह cl 10 (Dhātup 35. 19) स्पृहयति

(m.c. also स्पृहयते) (dat gen or acc) MBh, Kāv,

etc — ईर्ष्य, ईर्ष्य cl 1 ईर्ष्यति, ईर्षयति (Pāṇ,

Vop, Dhātup.

II अभिसंज्वर् MBh 5. 1615 — परिमृष्ट्, परिमृष्यति

(Pāṇ 1. 3. 82) (dat) Bhatt. — ममत्वंकृ,

ममत्वंकरोति (with gen) Mārkaṇḍeya — ममाय Nom

ममायते (with acc) MBh.

to envy any one स्पृहां कृ (loc).

envy ७ I स्पर्धनम् MW, स्पर्धा MBh, R, etc —

असूया Nir, Āp, Mn, etc — स्पृहा (itc f आ) MBh,

R, etc — असहिष्णुता, असहिष्णुत्वम् Kathās,

etc — भस्वरः MBh, Kau, etc.

I II अक्षमा, अक्षमता — अपध्यानम् MBh, etc —

अभ्यसूया Kum 3.4, Ragh — ईर्षितम् (U. l. for

ईर्षित) Hit — ईर्षितम् — ऋति f L — कुहना

Gal — त्यजस् ॥ RV, क्रोधः Naigh 2.13 — दुर्मति

RV, VS, AV — दीर्जन्यम् ŚāṅgP — निराकरिष्णुता

Suś — परिमर्षः W — पुरोभागः Mālav —

पौरोभाग्यम् Kālid — मना RV — मात्सर्यम्

MaitrUp, MBh, etc — शम्बलः, शम्बलम् L

(also written सम्बल, संबल) — संघर्षः MBh,

Kāv, etc — हंसः (ifc ± आ) L.

absence of envy अनसूया — विस्पर्धा MW

enemy of another's success ईर्ष्या —

ईर्ष्या (more properly read ईर्ष्या) MBh,

R, etc.

free from envy I विमत्सर मत् MBh,

Kāv, etc, विमत्सरिन् मत् Heat —

विमत्सर मत् Mn II. III.

I II निर्विन्द मत् MBh, Kathās.

full of envy सेर्ष्य मत् (आ) n Prab,

Kathās having envy समूय mfn Kāv,

Kathās — समूय mfn Ragh, Kathās

an interjection of envy ऊम् L overcome

with envy ईर्ष्यावश mfn without

envy निमर्ष mfn Rājāt, Bhp an

envier of स्पृहयितृ mfn (gen) Nir, १

Sch one who envies स्पृहयितृ mfn Nir,

Sch.

envying adj I इष्यमाण - इष्यक.

I II इष्य L.

enviable adj II स्पृहणीय R, Kathās.

I II सुभाष्य R - स्पार्ह f (आ) RV, Bhr.

bestowing enviable wealth (as Indra)

स्पार्हशधस् RV having enviable beauty

स्पृहणीयशोभा MW.

enviableness I स्पृहणीयता, स्पृहणीयत्वम्

Kāv, Rājat.

envious adj । I स्पृह्यालु MBh, Kāv, etc,

स्पृह्यालु L — असूयक (Pāṇ 3.2.146) Nidh, Mn,

etc, असूयितृ MBh 2.2545, 1.5611, असूयु —

मत्सरिन् Mn, MBh, etc — सासूय Kāv, Kathās

— ईर्षु (U. l. for ईर्ष्यु) MBh, Hit — असहनः

(आ) Megh, Vikṛ, etc, असहिष्णु Kathās, etc —

ईर्ष्यालु, ईर्ष्यालु.

II अक्षिन् ‡(आ) — अरिक्स् RV, अरस् RV.

129.3 — अराक्न् RV — अरि RV — अक्षिक् ‡(आ)

RV, AV, MBh, etc — इष्य L — इष्यक् —

इष्यमाण — इष्यावत् — इष्यिन् — कटु ‡(वी,

उः) Ragh 6.85, Pañcat, etc — कुहन् L —

कृतेष्य — केवल ‡(ई RV 10.73.6, AV, ŚB, भा,

Mn, etc, see Pañ 4.1.30) (in comp Pañ

2.1.49) L — गुणघातिन् Hit — दुर्विद्वन् RV

— दुःशेव RV 1. 42. 2 — निराकरीष्णु Rājāt —

लोभत्स f (आ) L — मत्सर Kav — मात्सर f (ई) L,

मात्सरिक Kam — वक्रदृष्टि MW — विष्वर्धेस् RV

— संघर्षिन् Siṣ — संघर्षशास्त्रिन् Kathās —

संघर्षिन् Siṣ — समत्सर Ragh, Kathās —

साभ्यसूय Ragh, Siṣ — स्पर्ध f (आ) Prab, Kathās

— स्पर्ध W, स्पर्धित MBh.

not envious । I अनसूय, अनसूयक, अनसूयु.

becoming envious संजातेष्य MW

envious speech वाङ्मत्सरः ŚāṅkhŚr

making envious संदीपक दृष्टि of

envious disposition मत्सरमनस् ŚāṅgP.

to be envious । II इरस्य Nom इरस्यति RV

— वेन० । वेनति RV.

to become envious अनुसंज्वर्.

अनसूयुः

enviously I सस्पृहम् Ragh—सेष्यम् Pañcat,

BhP.

enviousness II अराति f RV.

envied adj II ईर्षित.

to be envied II ईर्षितव्य (u.l. for ईर्षितव्य)

mfn Prab.

to be envied by स्पृहणीय mfn (gen)

R, Kathās.

2nd ed
1875

ephemeral adj । I क्षणिक (इ)

AgP.

। II क्षणिकता f (इ) Pan 4.3.15.

ephemeralness क्षणिकता

Bhatt.

↑
Zurient

an epic song 1 II. ^{chī} ३॥१२॥ (Pān

3. 1. 146) Yājñ 1. 45, MBh 3.

85. 30, Ratnāv 2. $\frac{5}{6}$ a.

stanza (esp. one which is neither

Ric, nor Sāman, nor Yajus,

a verse not belonging to the

Vedas, but to the epic poetry

of legends or Akhyānas, such

as the Śunah's epa-Ākhyana

or the Suparna) ~~211~~ 211 211 AV,

TS, TBz, SBz, etc.

epicure adj 1I उदरसर्वस्व L °

epicycle म II नीचोच्चवृत्तम् Col.

II परिधि म Var, Sūryas - वृत्तम् (itc
 † आ) Sūryas.

(in astron) the epicycle of the

apsis मन्दपरिधि म Sūryas the

epicycle of the conjunction of a

planet शीघ्रपरिधि म Sūryas.

epidemic | I जनमरकः Var B.S.,

जनमरः AV, Paris 72.84, जनमारी

Paris 72.98 — उदंसनम् Car 3.3

— उदंसः Car 3.3 — मरकः Var,

Swiss.

treating on the epidemics of

a country. जनपदोद्द्वंसनीय

• mfn. Car 3.3.

21/1/18

Epidendrum Tessellatum (esp.) stat (only L)

Stat
618,

Epidendrum tesseloides काकरुहा.

the parasitical plant

Epidendron Tesselloides

अपदरुहा, अपदरोहिणी.

epiglottis । I ~~सूत्र~~ अधिजिह्वा अधिजिह्वः,

अधिजिह्विका सूत्रः.

। II उपजिह्वा Yājñ 3.97, उपजिह्विका

car.:

epilepsy I I अपस्मारः Suir, etc

— मृगी L — आमरु L.

I II प्रलयः L — भूलमिक्षिमा L

काकाधः L.

affected with epilepsy

आमरिन् mfn Mn 3. 161

expiation for e. लक्ष्मिप्रामादितम्

Hir.

epileptic adj । I अपस्मारिण

Mn, etc.

I II वातग्रस्त W.

epilogue न II उपसंहारः Kathās, Sāh, Sarwad,

etc. -

episode ॥ I उपारोयानम् मडिह, Mit,

etc, उपारोयानकम्.

2 I (in dram.) पलाका Dāsār.

the episode of Divodāsa in

Padma P दिवोदासो पारोयानम्

'e. of Prithu' पृथु पारोयानम्

'e. of Ramachandra'

रामो पारोयानम्.

any episodical narrative

inserted by the way उपेक्षा:

Kathās (in dram.) e. incident

पराधीन Dasar an e. e.

interlude inserted in a

drama to explain what

follows प्रकटी Dasar,

प्रतिरि. Prātap.

epistasis । I आनाहः.

to be used in epistasis

आनाहः म/ (इ) n Suisse.

Suisse

epistle n | I वर्णद्वयः L.

| II ओपिस्तोकहारकः L.

epistolary adj | II ओपिस्तोक W.

अन्तर्गत

Epitasis २ I प्रतिमुखम् Dasar, Pratāp, Sāh,

Sch (प्रतिमुखसन्धि).

6/8/

epithet n | I उपारोया Bhp 11.4.7,

etc — गुणः Kāty Śr.

| II अधिवचनम् — आधि m L

संज्ञानिधयः w — सम्बुद्धि t w.

epithet of Vishnu अद्वैतः

having no e. निर्गुण mf

(आ) n Kāty Śr, Sch —

निरुपपद mfn Mriceh 10. $\frac{17}{18}$

having no e. (said of the
Supreme Being) तत्सुतं मत्

(अ) न तत् (in rhet.) a
particular figure in which

many significant epithets
are employed one after the other
to give force to a statement

परिणः Kpr, Sāh, etc.

अनिरुद्ध

epitome । I संग्रहः Kath Up, MBh,

etc — संक्षेपः MBh, R, etc.

an epitome (in titles of

books) सारः, सारम् (often

ifc) (ifc f आ) epitome

of the Vedânta वेदान्तसारः

wishing to epitomise संजिघृक्षु

mfn Sarvad.

आर्यभट्ट

epoch n 1π 753 m $(U_n 1.72) RV,$

$AV, VS, \text{ etc, } MBh, Mn, \text{ etc}$

शब्दः.

any epoch to which a

computation of dates is referred

एन: W.

3/12/18

equality towards ।। साम्यम् (loc or

प्रति) ~~प्रति~~ Bhag, Kum, Bh P.

equable adj ।। समवृत्ति १ — सम १ (आ)

Var Br S.

।। सत्त्वसम्पन्न ~~३४~~ — समचित्त Kāu,

BhP, समचेतस् Bhartṛ, BhP — सममति

BhP.

equality n ।। समभावः Bhām, HPariś.

।। समम् MBh.

equalness n ।। समता Mn, MBh, Sūtr,

etc — समत्वम् Sūtr.

15191

equal, equal to adi 1 I सम
~~~~~

fu(आ) RV, etc — तुल्य fu(आ) (in comp

accent, Pāṇ 4.32) Kātyāṣr, Lāty,

Pāṇ, etc — समान fu(ई, आ) (with

instr, gen or comp) VS, etc.

1 II अलम् ind — अविषम Bhp —

उपनिभ inf RPrāt — उपमा inf MBh,

Ragh, Dās, Hit, etc — एकधुर,

15192

एकधुरावह, एकधुरीण Pāṇ 4.4.79,

Naish — कल्प हु (आ) (with glen,

loc, inf or हु) MiP — तुल्यकक्ष

(in comp) Venīs 3.25 — निर्भिन्ना —

पर्याप्त MBh, Kāv, etc — प्रतिपक्षः (हु)

Kāvyaâd — प्रतिप्रति हु (तिनी) (acc)

अह, Nir — प्रतिबिम्बम् Kāvyaâd —

प्रतिमा (हु) TBh, MBh, etc — प्रतिमा

MBh, Nāg — प्रत्यञ्च AV — प्रत्यनीक

Kāvyād — प्रत्यर्धि (gen) RV —

मित (instr or comp) Sūryas,

VazB&S, Bhp — योग्य (gen, loc,

dat, inf with act or pass sense,

or comp) KatyŚr, MBh, Kāv, etc —

शक्त (instr, gen, dat, loc, acc of

person with प्रति, inf, or comp) Mn,

15194

MBh, etc — संसह (संसह) Bhatt — संस्तुत

Āpast, Kathās, Bhp — सवर्ण सु(आ)

(gen, Comp) RV, etc — सह सु(आ)

MBh, Kāv, etc — सह्य — साधारण सु

(इ or आ) (instr or comp) Hariv,

Kalid — सामान्य सु(आ) MBh, Śak

— सधर्मक, सधर्म Bhp — सधर्मन्

(gen, instr or comp) — सनाभि

15195

(gen or comp) Bālar, Vcar, Vās —

समक Kāṣ, Divyā — समधृत — समस्थ

१ (आ) — समाति see असमाति —

समाहित R, Hariv — समित (comp)

Māh, Śūdr, सम्मित — सम्भूत —

सम्मित AV, etc.

altogether equal to the Marute

मरुत्तम RV anything whose height

15196

and circumference are e. (as a

circle, a ball, etc) निघ being e.

समवर्तिन् 'combination of e. qualities

of unequal objects)' तुल्ययोगिता

^{48b, Kuval,}

Sah 10.५ तुल्ययोगोपमा Kāvya'd 2.48

consisting of e. parts समांशिक सुस्र

Consisting of two e. portions द्विसम

e. and round समवृत्त Bhp e. and

15197

unequal समासम du Gaut, Sarvad.

e. in age 1 I वयः सम R —

समान ३ (ई, आ) VS, etc.

1 II सहजात Kathās.

e. in arms अस्त्रप्रतिबल e. in

(bestowing) gifts सराति RV e. in

guilt पापसम्मित e. (in meaning)

समान ३ (ई, आ) VS, etc e. in power

15198

युज्य RV e. in rank युज्य RV

समान ई (ई, आ) VS, etc e. in sin

पापसम्मित e. (in size) समान ई (ई,

आ) VS, etc e. measure तुला Ragh,

etc an e. quantity of three ingredients

(viz. yellow myrobalan, dry ginger

and sugar) समन्त्रयम् L e. state

साम्यम् MBh, Kāv, etc e. to all kinds

15199

of works सर्वकर्मसह e. to an Asvamedha

in merit कृतुल्य e. to any power

अलम्ब्य e. to Brihaspati बृहस्पतिसम

e. to eleven रुद्रसम्मित L e. to Kubera

वसूपमान e. to life प्राणसम f (आ)

MBh, प्राणसम्मित MārckP e. to me

मद्विध MBh, Kāv, Pw e. to one's self

स्वनुल्य Inser — आत्मसम: e. to the

15200

body शरीरतुल्य f (आ) मक्ष e. to (the

three guests great saints) Vasishtha,

Shrighu and Atri वसिष्ठभृग्वत्रिसम

e. to this एतत्सम e. to Vishnu वल्लिंदम-

प्ररव्य having an e. basis समानक्षेम

kaps having e. days and nights

तुल्यनक्तंदिन Hemac having e. ears

समकर्णः मक्ष having e. feet (one of the

80 minor marks of a Buddha)

अविषमपदता Dharmas 84 having e.

power प्रतिबल MBh, R having e. power

with सर्वोय (instr) VS, ŚBr having e.

strength प्रतिबल MBh, R having no e.

अमुद्र Kathās — असमति RV 10.60.

2 & 5 (AV 6.79.1 for असमति ?)

— अजातशत्रु (Indra) RV having

three e. parts of the body त्रिसम R(B)

5.35.17 having 2 e. sides द्विसम

(to divide) into e. parts समशः ind

ĀpŚr in two places e. द्वेसत Lāty

1.1.7, (v.l.) द्वेसत making all things

e. (said of time) समानकारक Sukas

not e. to कलुष f (आ) (युं) Ragh

5.64 not having an e. अयुज RV

8.62.2 not to be at all e. to शेखां न

(उभ) Vcar obtaining an e. share

समावद्वाज Got Bx of e. and unequal

rank समासम du Gaut, Sarvad of

eggs e. birth अनुवंश f(आ) of e.

extent एकलान L of e. measure with

the Veda वेदसम्मित MBh of e. patience

सहस्रक्षम Mālar of e. strength एकवीर्य

15204

~~Tandya~~ Tandya of series of e.

beginnings and terminations सामासाम्यम्

Lāty the time when day and night

are half and half i.e. e. अर्धरात्रार्ध-

-दिवसः R to be accounted as e. by

समीरा Nom समीराते (instr) Pañcat.

to be e. 1 I समीभू, समीभवति.

1 II अस् ८ 2 अस्ति rarely Ā (dat)

15205

ŚBṛ 15, Mn 11.85 — उदश, उदशेति

— उद_{भू}, उदभवति ŚBṛ, TBṛ.

to be e. with लुकां अचिरह्, लुकां

आरुह्, लुकां समारुह् (instr) to be

e. to प्रगल्भ, प्रगल्भते Sarvad —

प्रतिभू, प्रतिभवति (acc) ŚBṛ — प्रत्यरु,

प्रत्यस्ति (acc) RV, ŚBṛ — प्रोथ् cl. 1

प्रोथति, प्रोथते (gen or dat) Bhatt —

विभू, विभवति (dat or acc) SBr —

संहृष्ट P. A RV.

to be treated as e. by समीय Nom

समीयते (instr) Pañcat very e. to the

Maruts मरुत्तम RV a wife of e.

caste संहृष्टस्त्री Mn 9.25 without an

e. असम ठ (आ) RV AV, etc.

to become e. 1I समीभू, समीभवति

— तुलां नी (pass) (gen) .

1 II साधारणीभू Ragh .

to bring to e. state साम्यम् (acc

with नी) to declare to be e. to समीकृ,

समीकरोति, समीकुरुते (instr.) Kāvyaād

to have no e. तुलां न भू Prasannar

1.37.

to make e. 1 I समं कृ — समानय

Nom समानयति R, ehat.

1 II सम्मा, सम्माति, सम्मिमीते AV,

TS, S Bh.

to make e. in form सरूपय Nom

सरूपयति Sarvad to make e. in

weight तुल्य CL 10 तोलयति, तुलयति

R, VarBhS, etc to make e. to अभिसम्पद्

Caus अभिसम्पादयति (acc) S Bh, Ait Bh

to make e. with साधारणीकृ, साधारणीकरोति

(Comp) mBh to render anyone e.

to one's self आत्मसमता-नी (acc)

Ratnav.

2I समान: T Bḥ, Cāṇ, BḥP.

equal

equality n 1I समता ङBḥ,

mBh, Hariv, etc — ~~साम्यम्~~ साम्यम् mBh,

kar, etc — तुल्यत्वम् Sūryas, Prab 2.18,

तुल्यता MBh, R.

1 II उपमा — कक्ष्या L, कक्षा MBh,

12. 7269, VarBhS 26.6 — तुला Ragh,

etc — लौल्यम् TPrāt, Sch — मैत्री

(युक्) Prasanna — लि m (only L)

— समम् Kaś on Pāṇ 2.3.18 — सामान्यम्

MBh, Śuśr, etc — साम्यता, साम्यत्वम्

Mn, MBh, etc.

based on equality of race

समानजातित्वमय म् (इ) न Jatakam

Caused by the e. of the metre सामवश

म् R Prat the condition of e. औपम्यम्

(इ आ) MBh, BhP, Bhag, etc e. in

all respects सर्वसाम्यम् ĀsvŚr e.

in condition (sometimes regarded

as one of the grades of Mukti or

~~beata~~ beatitude) सारिना TBr, Up, etc,

सारिणः m pl BHP e. in power

(sometimes regarded as one of the

grades of Mukti or beatitude)

सारिना TBr, Up, etc, सारिणः m pl

BHP e. in rank (sometimes regarded

as one of the grade of Mukti or

beatitude) साधिता TBz, Up, etc,

साध्यः m pl BHP e. in size सममा

Ait Bz, Pañcar Bz e. in birth समर्थता

समानार्थता Lalit e. of height in the

humps of a pair of draught oxen

स्कन्धः e. of kind साजात्यम् Sāh,

Bhāshap e. of place तुल्यता Suryas

e. of position साम्यम् Mn, Yājñ,

VarBṛS e. of properties साम्यम्

Mbh, Kāv, etc e. of rank साम्यम्

Mn, Tājñ, VarBṛS e. towards everything

सर्वसमता Mn 12. 125.

e. with 1 I सामत्वम् (instr. or gen.)

KātyŚr, VS, Prāt, VarBṛS, etc —

समानत्वम् (instr.) KapS, MārKP, etc

— समानता (gen or comp) ŚBr,

RPrāt, Śis, etc.

1 II समशीर्षिका (instr or comp)

Rajat.

e. with Brahmā ब्रह्मसाधिता m n

4. 232 sewing for the e. of the metre

सामवश m n RPrāt the state of e.

ओपम्यम् (यु हु आ) MBh, BhP, Bhag,

etc to place on an equality with

समीकृ, समीकरोति, समीकुरुते (instr)

kāvyād to place one's self on an e.

समीभू, समीभवति Āpast.

equality with 1 I तुलना (instr)

or in comp) Prasanna 2.16.

equality 1 II मित्रता Vcar —

साधारणम् Sth.

15217

equally 1 I समम् ind RV, etc —

तुल्यम् ind Pāṇ MBh, R, Hariv — सामान्यतः

ind BhP, KapS, Sāṃkhyak.

1 II अविशेषात् ind comm. on Nyāyad

— तद् ind AV 11.15 — निर्विशेषम्,

निर्विशेषेण ind MBh, kāv, etc — विष्णु ind

— सतः ind — सामान्या ind RV, MaitrS

— समावच्छः ind TS, MaitrS — समेन

15218

endowed equally with all virtues

समसर्वगुण mfn pl Kathās e. brave

संतावीर mfn RV 6.75.9 e. connected

समानसम्बन्धन mfn n Śiṣṭe (?) e.

distant (as trees) निध mfn Pāṇ 3.3.

87, Kās e. distant from extremes

सम mfn n Mn, Māh, etc e. good

तुल्यगुण mfn Āp, Śiṣṭe e. great

15219

समावत् mfn TS, B₂ — सतोमहत् mfn

RV, 8.30.1 e. hard प्रतिकर्कश mfn

(आ) n Meiceh e. liberal सतोमघवन्

mfn RV 10.27.4 e. matched प्रतिबल

mfn MBh, R e. much समावत् mfn TS,

B₂ — समावत् ind TS, Kath, ĀśvŚr

e. shaped सरूपिन् mfn kāsikh e.

strong समावद्वीर्य mfn ApŚr, समावदिन्द्रिय

15220

mfn Tāndya Be e. swift सम्पातिन्

mfn e. valiant सतोवीर mfn RV 6.

75. 9 e. white सहस्रध्वज mfn Pān

2. 1. 68, Sch e. with समानम् ind

(instr) Kir - समधा ind (instr) Gaut

having both sides e. विषुवत् mfn RV,

AitBh, TS, विषुवत् looking at e.

समानदृश (loc) HParris placed e.

समोभूत mfn Vet Sharing both Sides

e. विषुवत् mfn RV, AitBr, TS, विषूवत्

that which cannot be e. divided (as

a living sheep among four persons)

विषम mfn (आ) n Mn 9.119 that

which cannot be e. divided (as a

living sheep among three persons)

विषम mfn (आ) n Mn 9.119 ,

equal vb 1 I तुल् cl 10 तोलयति,

तुलयति P, VarBrS, etc.

1 II आप्, आप्राति — अनुकृ — अनुभू

PV, etc — अनुया — अनुविभू ऽBr —

अन्वश् cl 5 अन्वश्नोति, अन्वश्नुते RV, AV

— अन्वाभू TS, etc — लट्पदव्यां पदं धा

kāvyād 2.64 — पदव्यां पदं नि धा with

loc — प्रतिबिम्बाकृ Das — प्रतिया,

प्रतिप्राति भिP — प्रभू, प्रभवति (rarely

प्रभवते) (dat, loc) mn, māk, etc,

प्रभू — विडम्ब, विडम्बयति Hariv,

Kāv, Kāvyaḍ — समस, समस्ति (acc)

RV — स्पृश cl 6 (Dhātup 28.128)

स्पृशति (m.c. also स्पृशते) (acc) Kāv.

to equal in splendour प्रतिराज्,

प्रतिराजते Hariv.

equalled adj 1I तुलित Verbs

80.12.

1II प्रतिसमासित MBH.

equaling adj 1II ~~प्रसर्गिन्~~ प्रसर्गिन्

(ifc) Mear — विरोधिन् Kāryād.

equalize vb 1I समीकृ, समीकरोति,

समीकुरुते Heat — समानय Nom समानयति

R, ध्रुव — प्रतिभटीक Naish — (in

number) सम्मा, सम्माति, सम्मिमीते AV,

TS, ऽभ् — (in quantity) सम्मा,

सम्माति, सम्मिमीते AV, TS, ऽभ् — (in

single) सम्मा, सम्माति, सम्मिमीते AV, TS,

ऽभ्.

equalization ^{४२} 1 II ऐक्यारोपः kuv —

सम्मिति f Page 4.4.35 (v.l. सम्मिति)

equalisation of similar things

सम्यक् f e. of two uniform quantities

एकवर्णसमीकरणम् .

equalized adj 1 I समीकृत —

समीभूत युवज्ज .

15227

to be equalized 1I समीभू ,

समीभवति .

equalizing ≈ 1I समीकरणम्

ChUp, Sch — सम्मानम् .

the act of equalizing समीक्रिया .

equanimity n II समत्वम् Hpyog — समवृत्ति

समवृत्ति है .

I II शमः Mn, MBh, etc — समता — समम्

MBh — सामायिकम् HPuris

equanimity towards समचित्तता (L)

समचित्तत्वम् (Bhag) (loc) possessing

e. समचित्त Mn Kāv, Bhp, समचेतसः

Mn Bhartṛ, Bhp — समात्मन्, समात्मक

Mn MBh (U. r. शमात्मक) .

equation न । I समीकारः ।

I II (in arithm.) समीकरणम्

त्रिगुण — समीक्रिया.

the argument of an equation

अन्तर corrective e. फलम्

(ये ह आ or इ) Sūryas,

Got the e. for difference of

meridian देशान्तर फलम्

the e. of a centre शङ्क

e. of a degree शङ्क L the

e. of the conjunction

शङ्क Sūryas the e. of the

second epicycle शङ्क मण

(with or Seil शङ्क). Sūryas,

शङ्क e. of unknown quantities

शङ्क a kind of e. (in

math.) पृथक्वर्गसमीकरणम् (in

alg.) the middle term of an

e. मध्यमखण्डम् the 2nd

~~equation~~ e. of a planet

चतुर्थफलम् a term in an e.

खण्डकम् Ganit, खण्डम्

(in alg.) a term in an e.

खण्डः, खण्डम् (४ अध्यायः)

Ganit.

equated depth समरञ्ज f.

3/11/1910

Equator न । I विषुवदवल्लयम्,

विषुवदवृत्तम् Var, विषुवन्मण्डलम्

Sūryas.

I II भूचक्रम् W — भूवृत्तम् MW —

विष्णुगोलः Vīrac — व्यक्षः Sūryas.

the celestial equator

नाडिमण्डलम् L, नाडिकम् mfn —

ifc BHP a country situated

under the equator त्रिभुवनदेशः

Arjya, Se the place of no

latitude i.e. the terrestrial

equator त्रिभुवनदेशः Sūryas the

equatorial circle त्रिभुवनदेशः

Arjya, Se the equator the

equatorial circle त्रिभुवनदेशः W.

त्रिभुवन

equerry I II सूतः AY, etc (IW 510,

सूतम्).

an equerry and the chief

of a village. सूतग्रामज्यः m

pl 5132.

3/1/15

equestrian adj । I आवेष्ट (ई)

Nir, Suss — आवेष्टक.

an equi-diagonal tetragon । II

समकर्णः, समकर्णम्.

being equidistant । II समवर्तिन् mbn

Sak. ~~been~~

being
being equidistant with an arrow - shot

~~षाणपातसमवर्तिन्~~ षाणपातसमवर्तिन्.

an equilateral tetragon । I

समचतुरश्रः , समचतुरश्रम् .

an equilateral triangle । I समत्रिभुजः ,

समत्रिभुजम् .

equilibrium म० ॥ I साम्यम् MBh, Kāu, etc.

I II समकक्षा MBh — सामान्यम् Nilak.

equilibrium of the bodily humours

धानुसाम्यम् equilibrium of three Gunas

त्रिसाम्यम् BhP 2.7.40.

equinox । I विषुवः, विषुवम् मञ्चि,

पुत्र, विषुवत् म न, युजि, मञ्चि,

etc, विषुवत्.

। II अधरात्राधदिवसः R — पवन न

— विश्वच्च न W — विषुजः L,

विषुजः, विषुपम् L, विषुव

विषुवत् आर.

the autumnal equinox

महाविषुवम् L. the day of the
equinox विषुवदिनम् ~~relating~~ relating
 to the equinox वैषुवत mf.

(इ) १ Sūryas the vernal
equinox महाविषुवम् (VP)

महाविषुवसंक्रान्ति ऋ (MW).

equinoctial adj. ॥ वैषुवत ऋ

(इ) Sūryas.

the equinoctial circle II

विषुवद्वृत्तम्, विषुवद्वृत्तम् Gol.

I-II नाडिकावृत्तम् Gol - नाडीवृत्तम्
Gol.

the equinoctial day

विषुवद्विनम्, विषुवद्विनसः Gran

Granit- the equinoctial full

moon विषुवत्पूणशीतांशु म

Rājal the equinoctial line

भू-राज्यम् W the equinoctial

point विषुवत् म न यājñ,

मभ, etc, विषुवत् — अयनम्

Var Br S, etc the equinoctial

season विषुवसमयः Hit the

equinoctial shadow विषुवत्

प्रभा Sūryas — विषुवद्भा

Suryas the shadow of the

gnomon of a dial at noon

when the sun is on the

equinoctial points विद्युत्-छाया

the shadow of the index

of a dial at noon when the

sun is on the equinoctial

points विद्युत्-छाया NW.

equip vb I. सज्जाने Nam.

सज्जमाना (rarely सज्जमाना) MBh,

kar, etc सज्जित, सज्जिकराना

MBh, kar, etc.

I II उपकृत्य caus उपकल्पयति

संवर्जय Nam संवर्जयति Subh

संवर्ययति caus संवर्ययति deriv.

to equip an army) ^{IT} युज caus

योजयति (pass योजयते) MBh, R, etc

युज्ज् cl. धृच् २१. /

युज्जति, युज्ज् (cp also युज्जति,

युज्जति, Ved योजयति, योजयते) R —

संयुज्ज् caus संयोजयति MBh.

to be equipped. IT सज्जय

pass. सज्जयते HPuris.

to become equipped. IT

सज्जीशू, सज्जीभनात Kathas, Bhp,

Mit.

to cause to equip one's self

संनत caus संनाहनात जे. S. S.

equipped volj 11 सज्जत (अ)

Mit. Kāv, etc — सज्जित Mit.

R, etc - सज्जीकृत Kathas, Bhp,

Hil — राज्ञाश्रित Kathās, BHP, Hit

सैन्यद RV, etc.

I II अध्यात्म — उपनिषद् MBh,

R, etc.

the being equipped राज्ञाश्रित Dās

e. for combat साधन Kathās

properly e. साधनरूप well e.

साधनरूप — सुकालिपा MBh.

equipping horses अस्त्रसाधन

mfn RV 5.10.4, 10.21.2.

equipping I.II पूरविभ Var.

the act of equipping सज्जीकरण

सज्जीकरणे न e. (of an army)

सज्ज: MBh.

equipment I.I सज्जा: Das,

Kathās

f Ap 52,

MBh, R

+ IT सञ्जानम् L- रीनाहनाम्

MBh, R सम्भारः (if f आ)

AV, etc.

equipment of an army.

सनायागः MBh furnished with a

good e. रूपरात्र मफु MBh

4

any equipage ।। रथः RV, etc (ifc

१ भा). .

equipoise । I साम्यम् MBh, Kāv, etc

। II - प्रत्युद्यमः Tand. Br., प्रत्युद्यमा

Sāṅkh Br.

holding the equipoise - साविवध

TS a state of equipoise (of

the three constituent

ingredients of Prakṛiti)

~~साम्य~~ साम्यावस्था Sarvad,

Sāṃkhyak, RTL 32,

साम्यावरथानम् Sāmk to hold

in equipoise (as a pair of

scales) भृ cl 1 (Mhātup 22.

1) भरति, भरते, cl 3 (Mhātup

25.5) विभर्ति, विभृते cl 2

भर्ति Vishn.

equipoised ^{adj} I समीभूत yājñ —

समीक्षित ~~मस.~~

equity । I सामञ्जस्यम् R(B), Sch

accordant with equity । II यथोचित

mbn R, Hit, etc.

equivalence । I समानार्थता Lalit.

II समानार्थः Lalit.

(in phil.) equivalence (regarded

as one of the Pramāṇas)

सम्भवः.

equivalent । I सम mf (भा) न

RV, etc.

II अपामित्यम् Maites — निमा

Lāty — प्रतिवस्तु न.

equivalent (in money)

निष्कृतः Goleh, Śrāddh, Comm.

equivalent to समधृत मय ~~XX~~

— भोजनम् (ife) equivalent

to a sacrifice called Adhvara

अध्वरकल्प मय - MaitrS.

equivalent to a thousand

सहस्राक्षं mfn RV, AV making

equivalent उपसंपादनम् Say

on Tāṇḍya Bē to be

equivalent to उपसंपदः,

उपसंपद्येत Tāṇḍya Bē 13. 10. 16

— प्रति यम्, प्रति यच्छति T Bē -

3/14/16

equivocal adj । I द्वर्थ ह (आ) Sāh

— रिह ह Sāh.

। II लक्षित Vām 2.1.18.

equivocations । I वक्रभाषितम्

Ratnâv.

equivocating adj । II

वाक्य छलान्वित ~~ह~~ — वाक्कि L.

equivogue । I रल्लेखः Vām, Kāvyâd-

Sāh, etc.

1 II ⁰ cāṭṭānt xps.

3/11/1914

era : II युग (if t आ) Divyâv

३।क :

the era named after the

Gupta dynasty (beginning

A. D. 319) : गुप्तः, वत्समीसंवत्

a former era : शाल्लयः : MärkP

a general N. for any era

शाकः : शाक : a king dear

to the era' शाकपार्श्वः Siddh.

on Pan 2. 1. 64 the Saka

era शाकः, शाक (scil

संवत्सर, अब्द etc) Var. B. S,

Sch a year of the Kalacari

(or Cedi) era (beginning on

September 5, A. D. 248)

कलचुरिसंवत्सरः, चेदिसंवत्

a year of the Kollam era

(used in Southern India)

कोल्लमवर्षः a year of the

Saptarshi era सप्तर्षिसंवत्.

अथर्व

eradicate pl II उन्मूल् caus उन्मूलयति

— निर्मूलय Nom निर्मूलयति Kād — उत्पद्

caus उत्पारयति R, Rājāt, etc.

III आवृह्, आवृहति — उद्धृ, उद्धरति,

उद्धरते — उद्धृह् उद्धृह्, उद्धृहति RV 3.30.

17, 6.48.17, TS, ŚB, KātyŚr, MBh —

प्ररवन् (only aor. प्ररवान्) Kāthās — व्यपरह्

caus व्यपरोपयति — समुत्खन्, समुत्खनति,

समुत्खनते P²ab.

to eradicate completely समुन्मूल ,

समुन्मूलयति Rāyat, Hit.

eradicated adj । I उन्मूलित — उत्पारित.

। II आवर्हित L — (as a tree) अविमूल

Hit M² 2.3.6.10 — उत्खात — उद्धृत MBh,

R, S²is², etc — उद्धाहित — उद्धृत Katy²is²

— उन्मूल Hit B², R, P²ab — निर्मूल ~~ह~~ —

बृह, वृह भि — विपादित Hariv, Pur, etc —

समुच्छिन्न Sūryas.

II

to be eradicated ^ उन्मूल Nom उन्मूलति

Shadr Br.

to be eradicated by roots उन्मूलनीय mm

HYog.

eradicating adj II उन्मूलन Kathās

~~eradic~~ eradicating n II उत्पाटनम्.

the act of eradicating completely समुन्मूलनम्

समुन्मूलनम् Uttarar, Prab ^a e. (uplant)

उच्चाटनम् a small hoe for eradicating

clumps of grass स्तम्बघनः, स्तम्बघनः,

स्तम्बहननम्, स्तम्बहननी.

eradication n III उद्घरणम् — विपाटनम्

Rājat — शोधनम् Mn, MBh, etc — समुद्घरणम्

समुद्घरणम्.

class vb III वृप् ८६

(Dhatup 28.137) वृम्पति, वृम्पते Prāt,

Pāṇ, Kār.

crased IT 02112142 m+n R.

erasure ^I ^C
व्यामर्शः W.

ere 1. 327.

ere - than 101st - 1. 3, 224th -

1. 3, 124th - 1. 3 mit 1. 2. 33.

3111ent

erect pl II उच्छे, उच्छ्रयति RV, VS,

ŚBṛ, AitBṛ, Lātṃ, MBh, R, etc — उत्था caus

उत्थापयति Gobh, MBh, R, Hit, etc — स्तम्भ्,

स्तम्भ् caus स्तम्भयति, स्तम्भयते MBh, Kāv, etc

— उन्नम् caus उन्नमयति, उन्नामयति MBh,

R, Śab, Kathās, etc — उन्नी, उन्नयति,

उन्नयते RV, AV, ŚBṛ, Kātṃśṛ, MBh, etc —

समुच्छे, समुच्छ्रयति, समुच्छ्रयते Bhatt.

I II उच्छि caus उच्छ्रापयति VS 23.26 —

उत्क्षिप् , उत्क्षिपति , उत्क्षपते Mn, MBh, Kathās, etc

— उत्तम्भ् caus उत्तम्भयति Hariv, BhP, etc

— उचुल् , उत्तोलयति common Prak — उदस्

उदस्यति SBh, MBh — उद्ग्रह् , उद्ग्रहति (or Ved

उद्ग्रहति) उद्ग्रहति VS, TS — उदुब्ज् ,

उदुब्जति AV 11.1.7 — उपस्तम्भ् , उपस्तम्भाति

SBh, Kathās, उपस्तम्भ् caus P RV — ऋ Cl. 1.

3.5 ऋच्छति, इयति, ऋणोति, ऋण्वति (only

Ved) RV, AV 6.22.3 — (as a post, column,

etc) निखन्, निखनति Kāv — निमि, निमिनोति

निमिनोति RV, AV, Bṛ, etc — (a house, ~~town~~

temple, town, etc) निविश् caus निवेशयति Mb,

MBh, R, Var, etc — (as an image) प्रतिष्ठा

caus प्रतिष्ठापयति Ratnāv — प्रमि, प्रमिनोति

प्रमिनुते KaushUp — प्रोन्म caus प्रोन्मयति

Suśr — मठ्य Nom मठयति Hcat — मा

caw मापयति, मापयते Up, GṛS, MBh, etc —

(~~as~~ a statue) विनिविश caw विनिवेशयति Rājat

— विमि, विमिनोति, विमिनुते RV, Bṛ, GṛS, etc

— ~~विच~~ विच, विचयति. (rarely A)

Rājat — समारुह caw समारोहयति, समारोपयति

MBh, Kāv, etc — समुन्म caw समुन्मयति,

समुन्मयति MBh, Śak, Suśr — सम्मि,

सम्मिनोति, सम्मिनुते TS, ŚBr, ŚāṅkhŚr —

स्था caus स्थापयति, स्थापयते MBh, R

to erect adam । II प्रवृत् (with सेनुम्).

~~to~~ to e. against प्रत्युच्छे, प्रत्युच्छयति ŚBr

ŚBr to e. and fortify उद्धृ IP VS ~~to~~

17.72 to e. by propping उपोद्यम्, उपोद्यच्छति —

ĀśvŚr, ŚāṅkhŚr, MānŚr to e. by support-

ing उपोद्यम्, उपोद्यच्छति ĀśvŚr, ŚāṅkhŚr,

MānSṛ to e. (kapritham) उद्धा P RV10.

101.12 to e. over अधियम् RV1.85. 11.

।।।। दन् — स्तूप ए ५.१० स्तूपयति,

स्तूपयति Dhātup 26.127, 32.133.

to be erected ।। उच्छि pass उच्छीयते

AitBr, SBr, MBh, Prab.

erect adj I I उर्ध्व † (आ) RV, AV,

VS, ~~VS~~, SB, AitBr, etc (in class. Sanskrit

~~occ~~ occurring generally in compounds) —

हृष्ट MBh, R, etc.

I II अनत — (as the hair on the body)

अपनिद्र Naish — उन्म — उर्ध्वता R10.23.1

— उर्ध्वदम Pat on Pāṇ 4.3.60 — तुङ्ग †

(आ) MBh, etc — प्रहृष्ट MBh, R, BhP —

राजि — सम्प्रहृष्ट MABh, R, etc.

causing the hair to stand erect (through

terror excessive joy,) रोमहर्षण MABh, R, etc

causing the hair to stand e. (through

terror) रोमहर्षण MABh, R, etc covered with

erect hair चपकवत् e. and unctuous

(said of the membrum virile) उदञ्जि

TS 7.4.19.1 e. (as the hair of the body)

हृषित MBh. - ~~car~~ ^a e. (as the male organ)

संहृष्टिन् Car e. in form प्रहृष्टरूप having

a staff e. उद्दृष्ट Hit, Prab, Ragh, Kathās

having the hair erect उर्ध्वकेश having the

hair ~~er~~ e. with terror भयसंहृष्टरोमन् Bhatt

Bhatt having the hair of the body e.

उर्ध्वरोमन् MBh, BhP having the hair of the

body erect with joy रोमाञ्चित Hariv, Kay

etc, रोमाञ्चिन् Kād having the hair of the

body e. with terror रोमाञ्चित Hariv, Kāv.

etc, रोमाञ्चिन् Kāv having the hairs e.

(with joy) उद्धूषित Pañcat having the

neck e. उत्कण्ठ इति, Pañcat, Rājat, etc.

having the tail erect ^{e.} समुन्नतलाङ्गुल Hit

made to stand e. हर्षित one whose

hair is e. (through joy) उद्धर्षिन् AV 3.6.
17.

to become erect II हष् ल प हष्यति (ek.

also हष्ति हष्यते) MBh, BhP — (said of the

membrum virile) विजृम्भ, विजृम्भते RV.

to stand erect उच्छि, उच्छ्रयते RV, VS,

AitBr, etc — दण्डाय.

erected adj II उच्चैत ऽभ्, ŚāṅkhŚr,

R, Ragh, Kathās, etc — उत्तब्ध ऽभ् —

प्रतिष्ठापित Kathās — विनिवेशित Rājat.

~~उच्चैत~~

II उद्गूष्ण — उच्चैत AV 9.3.6, 9.

M2.2, ऽभ् — उर्ध्व ऽ (आ) RV, AV, VS,

ऽभ्, Ait Bh, etc (in class Sanskrit occu-

rring generally in compounds) — निचित

— निमित्त RV, AV, T Bh — निर्युक्त Hariv

— प्रवर्तित MBh, Kāv, etc — मोक्षमित

Swr. + H. मित १

any erected मित १ RV as erected

यथोच्छ्रितम् KātyŚr e. on sacrificial

ground वेदिप्रतिष्ठ having e. horns

उच्छ्रितम् Śiś 5.63 having the body

covered with e. hairs पुलकोद्घृषितशरीर

Pañc (B) पुलकोद्घृषितशरीर) having the

erected समुन्मुख Naish having the hairs

of the body e. सकण्ठक † (आ) Kathās having

the virile member erected स्थितलिङ्ग MBh

one who has erected hair प्रहृष्टमेव R one

whose (thorn like) short hairs are erected

(through joy or emotion) उत्कण्ठित Kād

उत्कण्ठित Kād welle. सूक्ष्म R

to be erected (as an image) ।। स्थाप्य

VarB.S.

II रोपणीय Krishis.

having erected II अक्षयिणी MBh.

(prob) the

(prob) the erector (of an image) II

स्थापिन् m Pañcar the e. of an

image स्थापकः VarBṛS,

~~erector~~ ^{erector}
e. n II रोपयित् m (with acc or

gen) R — प्रवर्तयित् m VP, Yājñ, Sch.

one who erects उत्थापयित् m —

रोपयित् m R one who e. a column मेत्

m RV 4.6.2.

erecting adj । II प्रवर्तिन् MBh, Hariv

— रोपेन् + (ङी) itc MBh, Kull.

having the hair of the body erecting

~~the~~ (through excessive joy) रोमहर्षित ~~PadmaP~~

PadmaP, रोमहर्षिन् Sis having the hair of

the body erecting (through terror) रोमहर्षित

PadmaP, रोमहर्षिन् Sis.

erecting ॥ II उच्छ्रयणम् KātyŚr, ĀśvGr.

VarBrS.

॥ II उदसनम् — मिति † RV — योजनम्,
 (an image) स्थानम् VarBrS, Ins.
 योजना Rājāt, Kathās — संस्थापनम् MBh.

VarBrS, SuBr — स्थापत्यम् R, Bhp.

the act of erecting ॥ II उद्यमः ŚBr 8.

5.1.13 — शेषणम् Kāśhik.

erecting a banner ध्वजोच्छ्रायः L &

६. (an image) स्थापनम् VarBrS, Inscr.

erection n II समुच्छ्रयः MBh,

SaddhP — विनिवेशनम् Rājat.

II प्रवर्तनम् MBh, Vājñ, etc — हर्षणम्

Suisr.

causing erection of the hair of the

body प्रहर्षण mb(ई) n MBh, Hariv

e.

causing ^{erection} ~~erection~~ of male organ शोषहर्षण

mb(ई) n AV e. Cesp of the hair in a

thrill of ~~sp~~ rapture) हर्षः RABh, Kāv, etc

erection (greater erection) of the male organ

प्रहर्षः Car the e. of a house वास्तुस्थापनम्

e. of a sacrificial post समयनम् SBh

e. (of a statue) संनिवेशनम् VarBh S e.

of hair पुलकोद्गमः, पुलकोद्देशः Bhartr

e. of hair caused by a thrill of love

मदनकोपकः e. of Gita figures ~~गितानि~~

जिनबिम्बप्रतिष्ठा. ~~हृत्~~

erection of the hair II लोमान्यः,

रोमान्यः .

II उद्धुषणम् L — उद्धुषणम् L —

महर्षः MBh, Kāv, etc.

erection of the hair of the body II

रोमविकारः (L) रोमविक्रिया (Kum, Sāh,

Pratāp) — लोमहर्षः MBh.

III प्रहर्षणम् Car - संहर्षः MBh, Sis.

erection of the hair on the body in

thrilling emotions कण्ठकः R, कण्ठकम् L

e. of the hair of the body (through

joy) उल्लकसनम् L e. of the hair (through

rapture) उद्धर्षणम् L e. of the sexual

organ हर्षः Suis e. of the hairs of the

body कृपाङ्कुः L e. of the hairs of the body

(considered to be occasioned by delight or

rapture rather than by fear पुलकः म

pl Kāv, Pur (पुलकम् mostly ifc and ifc

with f 300) e. of the hairs of the body

(through rapture) उत्पुलकम् BhP (est.)

the e. of the image of a deity प्रतिष्ठापनम्

Var e. of the male organ ध्वजोन्नति f

Bhp2 e. of the sexual organ हर्षणम् Suhr

not causing e. of the hair of the body (from

joy) अलोमहर्षण mbn causing erections

लिङ्गवर्धन mbn L causing erections (of

the male organ) स्थूलीकरणम् causing

erections of the male organ लिङ्गवर्धन mbn

L.

ergo I II पारिशेष्यात् (also with
 preceding अतस् or तस्मात्) TPrāt,
 Sch., Samk., etc.

Brian

